

Euroopa kodakondsus, identiteet ja avalikkussfäär

Antud teema all on kokku pandud materjalid kolme erineva teema kohta. Kodakondsus vaatab kodanike õigusi ja kohustusi, identiteet tegeleb eurooplaste idenditeedi kujunemisega ning avalikkussfäär vaatleb meediat ja üldist avalikkust.

Angelova, Irina; Bukovska, Sandra; Daga-Krümina, Evi; Eskla, Annely; Falka, Sandra; Gobinš, Andris; Haljasorg, Heiki; Irbite, Ingüna; Jevgrafova, Zinaida; Maasik, Virve; Multer, Piret; Ozols, Rolands; Rubene, Zanda; Sproge, Ieva; Stavicka, Anna ja Valdmaa, Sulev **Avastusretk Euroopasse: Poliitilise hariduse käsiraamat**. AS Nordik Lettland

- Tööleht 4.1. Reisimine Euroopas
- Tööleht 4.2. Kust me tuleme?
- Tööleht 4.3. Keel/ kultuuriline erinevus
- Tööleht 4.4. Üks maa, kaks lugu
- Tööleht 4.5. Kas sa oskad otsustada?
- Tööleht 4.6. Tea oma õigusi, kuid ära unusta kohustusi
- Tööleht 4.7. *Lingua franca* Euroopa Liidus
- Tööleht 4.8. Sõnavabadus ja internet
- Tööleht 4.9. Soolised stereotüübid ja käitumine
- Tööleht 4.10. Elujooned
- Tööleht 4.11. Lauajutt
- Tööleht 4.12. Euroopa maja
- Tööleht 4.13. Kujunda endale naaber
- Tööleht 4.14. Mis on Euroopa?

Kodanike Euroopa

Õppematerjal keskendub järgmiste küsimuste vastamisele:

1. Milles seisneb Euroopa Liidu kodakondsus?
2. Kuidas on Euroopa kodakondsus kujunenud?
3. Kuidas toetab Euroopa kodanikeühiskond kodanike poliitilist subjektsust?
4. Missugused on Euroopa kodanikeühiskonna parameetrid?

Eraldiseisvad konseptid õpetajale teema õpetamise toetamiseks:

1. [Sissejuhatus](#)
2. [Euroopa Liidu kodakondsuse sisu](#)
3. [Euroopa kodakondsuse areng](#)
4. [Kodanikeühiskonna mõiste](#)
5. [Euroopa Liidu kodanikeühiskonna kujunemine ja suhete üldmudel](#)
6. [Euroopa Liidu kodanikeühiskonna parameetrid](#)
 - [Riigiülese Euroopa Liidu kodanikeühiskonna käsitlus](#)
 - [Kahekihilise Euroopa kodanikeühiskonna käsitlus](#)
7. [Põhipunktid](#)

Õppematerjal terviktekstina [eesti keeles](#) ja [vene keeles](#).

Aruteluküsimused:

1. Kodanike Euroopa hõlmab erinevad aspekte, nagu näiteks põhiõigused, liidu kodakondsus, isikute vaba liikumine liidu piires, õigus valida ja kandideerida Euroopa Parlamendi ja kohalikel valimistel ning õigus esitada Euroopa Parlamendile petitsioone. Arutle, kui palju on eestlased neid aspekte oma huvides on osanud ära kasutada.
2. Kuidas mõista kahe Euroopa Liidu tunnuslause “piirideta Euroopa” ja “ühinenud mitmekesisuses” kontekstis inimeste, raha, teenuste ja kaupade vaba liikumist, tuntud ka kui Euroopa Liidu 4 põhivabadust?
3. Avatud arutelu. Uuri välja, milliseid investeeringuid on sinu kodukohas tehtud Euroopa Liidu toel. Mis on olnud nende projektide eesmärgiks ning kuidas on nende projekti tulemused ellu rakendunud?
Õpetaja või klassi esindaja võiks iga uue väljaöeldud muudatuse tahvlile üles märkida ja ülesande lõppedes peaks ajurünnaku tulemusel tekkima üsnagi ulatuslik nimekiri igapäevastest ja käegakatsutavatest Euroopa Liidu toel elluviidud projektidest.

Euroopa ühisidentiteet

Õppematerjal keskendub järgmistele küsimustele:

1. Mida ütlevad identiteedi üldomadused Euroopa ühisidentiteedi kohta?
2. Kuidas on Euroopa ühisidentiteedi kujundamine ajas toimunud?
3. Missugused on võimalused Euroopa poliitilise ühisidentiteedi kujunemiseks?

Eraldiseisvad konspektid õpetajale teema õpetamise toetamiseks:

1. [Sissejuhatus](#)
2. [Identiteedi mõiste Euroopa ühisidentiteedi mõtestajana](#)
3. [Euroopa Liidu sümbolid ja identiteedipoliitika algus](#)
4. [Kultuurilisest poliitilise Euroopa ühisidentiteedini](#)
5. [Vaatekohti Euroopa kodanikuidentiteedi mõtestamisel](#)
6. [Riikideülesus ja riikidevahelisus](#)
7. [Põhipunktid](#)

Õppematerjal terviktekstina [eesti keeles](#) ja [vene keeles](#).
Identiteedi kujunemise lisamaterjal [vene keeles](#).

Aruteluküsimused:

1. Arutelu. Lennart Meri on kunagi öelnud “olgem eestlased, saagem eurooplasteks”. Mis võimalused on väikeriikidel Euroopa Liidus rahvusliku eripära säilitamiseks ning on see tänapäeval üldse vajalik? Kuivõrd selgelt on tänases Eestis eristuvad eestlaseks olemine ja eurooplasteks olemine?
2. Kuidas on Euroopa Liiduga liitumine mõjutanud sinu meelest Eesti rahvuslikku identiteeti, keelt, kultuuri? Kas see on neid tugevdanud või vastupidi, nõrgendanud?
3. Milliste meetmete abil oleks Euroopa Liidul võimalik ühtsustunnet ja identiteeti tugevdada arvestades selliseid aset leidnud sündmusi nagu Euroopa Liidu põhiseaduslikust lepingust loobumine, selle sisu üle tekkinud konfliktid ja debatid teemal föderatsioon vs konföderatsioon?

Euroopa avalikkussfäär

Õppematerjal keskendub Euroopa avalikkussfääri tutvustamisele.

Eraldiseisvad konseptid õpetajale teema õpetamise toetamiseks:

1. [Avalikkussfäär - mis see on?](#)
2. [Euroopa avalikkussfäär](#)
3. [Millest koosneb Euroopa avalikkussfäär?](#)

Õppematerjal terviktekstina [eesti keeles](#) ja [vene keeles](#).

Veel materjale avalikkussfääri kohta vene keeles leiab [siit](#) ja [siit](#).

Ülesanded:

1. Aruteluks: milliseks hindate Eesti ja Euroopa avalikkussfääri omavahelisi suhteid?

Arutelu toimub rühmades. Juhul kui inimesi on vähe võib teha ühe suure aruteluringi. Väikestes rühmades arutletakse järgmiste küsimuste üle:

- *Mis on Euroopa avalikkussfäär?*
- *Mis on Eesti avalikkussfäär?*
- *Kas Eesti avalikkussfäär on osa Euroopa avalikkussfäärist?*
- *Kas tunned ennast osana Eesti ja Euroopa avalikkussfäärist? Milles see väljendub (osalisena või mõjutatuna meediast)?*
- *Kui palju mõjutab Euroopa avalikkussfäär Eesti avalikkussfääri?*

Juhendaja ülesanne on jälgida, et kõik võtaksid rühmatööst osa. Selleks võib jaotada rühma sees ära järgmised rollid: rühma liider, protokollija, tulemuste ettekandja jt. Rühmad kannavad oma tulemused ette, toimub arutelu kõigi osalejate vahel.

[Erinevate väitlusstiilide ja väitluse läbiviimise kohta saab lugeda siit.](#)

2. Euroopa avalikkussfääri kaardistamine Eesti meedias - kui palju ning kuidas räägitakse euroteemadest, kust Eestimaalane üldse europoliitika kohta infot saab.

Osalejatele antakse eelnevalt kodune ülesanne. Ülesanne on jälgida nädala jooksul erinevaid Eesti meediaväljaandeid ning panna kirja kui palju ning millistest Euroopa teemadest räägiti. Erinevad meediaväljaanded saab osalejate vahel ära jagada, oluline on jälgida, et käsitletakse võimalikult erinevaid meediaväljaandeid - nii televisiooni kui ka kirjutavat meediat, "kollast" ajakirjandust kui ka kvaliteetmeediat. Võimalik on ka kodust tööd gruppides teha (arutelu nt e-õppekeskkonnas).

Kodutöid tutvustatakse kaaslastele, millele järgneb arutelu kui palju oli väljaannetes erinevusi ning kattuvusi ning kas kajastatu oli oluline. Peale seda saab koduste tööde valguses arutleda eelmisest ülesandes tõstatatud küsimuste üle.

3. Euroopa-alaste teabeväljade kaardistamine: mida inimesed teavad Euroopa Liidust (põhiväärtused, alusideestik kui kõige sügavam kiht, muutumatud teadmised; euroinstitutsioonid ja kogu operatsioonaalne süsteem kui keskkiht, mis muutub, aga harva; ning päevakajalised teemad, poliitikad jms, mis muutuvad pea igapäevaselt), ning kust on nad selle info saanud (teistelt inimestelt, kodumaisest meediast, välismeediast, EL ametlikest kanalitest)

Juhendaja viib läbi ajurünnaku teemal "Euroopa Liidu põhiväärtused". Pakutud väärtused pannakse kirja tahvlile või A4 paberitele kirjutatakse järgmised küsimused: Millised on Euroopa Liidu põhiväärtused? Milline on Euroopa Liidu alusideestik? Kuidas töötab Euroopa Liit, nimeta

Euroinstitutsioone? Millised on hetkel päevakajalised teemad ning poliitikad? Kust saad teadmisi Euroopa Liidu kohta? Paberilehti antakse käest kätte, igal osalejal on aega kirjutada 2 minutit (aega võib pikendada või lühendada vastavalt soovile). Järgmine osaleja peab lisama midagi uut, mitte kordama juba öeldut. Kui kõik on saanud kirjutada jagab juhendaja osalejad rühmadesse ning annab igasse rühma ühe täidetud lehe. Rühmas kontrollitakse esmalt kirjapandud õigust abimaterjalidele tuginedes (õppematerjalid või internet), lisaks valmistatakse ette ettekanne, kus tutvustatakse paberile kirjapandut ka teistele klassikaaslastele. Lõpus toimub arutelu.

4. Teisi EL valdkondi puudutava info kinnistamine EL inforuumi abil.

Osalejad viivad väikestes (2-3 liikmelistes) gruppides läbi tänavaküsitluse. Inimestele tutvustatakse ülesannet, ülesande teemat ning eesmärki ning küsitakse järgmised küsimused:

- Mida said viimati meedia kaudu teada Euroopa Liidust?
- Läbi millise meediakanali sa seda teada said?

Osalejad kannavad tulemused kõigile ette. Arutelu - milliseid järeldusi saab tänavaküsitlusest teha.

Euroopa avalikkussfääri aluskontseptsioon

- [Euroopa kommunikatsiooni tegevuskava](#)
- [Demokraatia, dialoogi ja debati edendamise arengukava](#)
- [Euroopa kommunikatsioonipoliitika "Valge paber"](#)

EL institutsionaalse kommunikatsiooni kanalid

- [Euroopa Liidu portaal](#) – keskne võrguvärv teabeni EL institutsioonide ja nende tegevuse kohta. Sisaldab nii üldteavet kui uudiseid.
- [Euroopa pressiruum](#), mille kaudu vahendatakse päevakajalist teavet ajakirjanikele jt huvilistele.
- [EuroparlTv](#) – midagi institutsionaalse kommunikatsioonikanali ja meediaväljaande vahepealset. Euroopa parlamendi „telekanal“, kus kajastatakse olulisemaid päevakajalisi arutelusid, kuid tõstatakse teemasid ka laiemalt tüüpilistes saateformaatides.
- [Euroopa Liidu Nõukogu videokanal](#) – EL nõukogu pressikonverentside jms videod, ülevaateuudised jppm.
- [Euroopa Komisjoni portaal Webcast](#) – kantakse üle komisjoni istungeid jt üritusi.

Euroopa Liidu meediaruum

- [Euobserver](#) – Euroopa Liidu temaline sõltumatu uudisportaal.
- [Euronews](#) – üle-euroopaline sõltumatu uudistekanal, mis vahendab Euroopat, aga ka tervet maailma puudutavaid uudiseid erinevates Euroopa keeltes ning reklaami kohaselt on „Euroopa perspektiivi“ kandja (vastandumaks nt USA CNN-ile, brittide BBC-le, Araabia Al-Jazeerale jt-le).

- **Eurozine** – sõltumatu Euroopa kultuuriajakirju (sh meie Vikerkaart) koondav katusorganisatsioon ja väljaanne, mis üritab vahendada ja koondada erinevates kohalikes avalikkussfäärides aktuaalseid debatte.

EL kommunikatiivse osaluse kanalid

- **Sinu hääl Euroopas** - Euroopa Komisjoni ühtne teabepunkt, kus on võimalik avaldada arvamust ELi poliitika kohta ning osaleda selle kujundamises, arutleda päevakajaliste teemade üle ning vestelda ELi juhtidega reaalses jms.
- **CIRCA** – erinevate eluvaldkondade organisatsioone ühendav kommunikatsioonivõrgustik huvirühmadele. Ennekoike on tegemist kommunikatsiooniplatvormiga vabaühendustele, ettevõtetele ning avaliku võimu institutsioonidele, kus luua võrgustikke, vahetada omavahel piiratumas avalikkuses teavet jms.
- **Eurobarometer** – Euroopa avaliku arvamuse uuringute tulemusi koondav portaal – ka avalik arvamus on teatud avalikkuse meelsuse indikaator poliitikutele, ent ka poliitiline sotsialiseerija meile – saame teada, kuidas arvavad või tegutsevad teised Euroopa Liidu kodanikud.

Õpijuhis Eurobarometri kohta: Alates 1973. aastast on Euroopa Komisjon tellinud avaliku arvamuse uuringut, mis on seotud Euroopa Liidu teemaga ja mida viiakse läbi võrdlevalt kõikides liikmesriikides. Uuringu andmetest on võimalik tellida endale meelepäraseid võrdlusi. Antud ülesande puhul on võimalik ühendada statistilise andmestiku kasutamine Euroopa Liidu teema õpetamisega. Võimalik on defineerida väikesemahulisi ülesandeid, mis on aluseks suulisele või kirjalikule arutelule või läbi viia mahukaid kursusetöök sobivaid analüüse.

- **Euroopa Komisjoni Eesti esinduse poliitikaosakonna juhataja Paavo Palk** kirjeldab Euroopa Liidu Teabevahetuse Peadirektoraadi tegevust, milline on üldine infovahetus Eesti ja Euroopa Liidu vahel.

Õpijuhis video juurde: Kaardista video põhjal Euroopa Liidu Teabevahetuse Peadirektoraadi ülesanded kodanike teavitamisel. Arutle, millised infokanalid on sinu kui Euroopa Liidu kodaniku jaoks kõige vajalikum. Millised oleksid sinu kolm ettepanekut info liikumise parandamiseks Euroopa Liidu ja Eesti noorte vahel?

- **Euroopa Parlamendi Infobüroo juhataja Kadi Herkül** kirjeldab Euroopa Parlamendi Infobüroo ülesandeid, milline on üldine infovahetus Eesti ja Euroopa Liidu vahel.

Euroopa Parlamendi Infobüroo Eestis

Õpijuhis video juurde: Võrdle omavahel Paavo Palki intervjuus kirjeldatud Euroopa Komisjoni Eesti esinduse ja Kadi Verkeli intervjuus kirjeldatud Euroopa Parlamendi infobüroo ülesandeid. Mille poolest kaks asutust omavahel sarnanevad ja milles on nende erinevused?

Noorte algatusprogrammid

Euroopa Noorteportaali

- [Aktiivne kodanik Euroopas](#)

Huvitavaid linke, mis aitavad teil otsida kasulikke dokumente, projekte ja organisatsioone, mis võivad aidata kaasa teie aktiivsele osalemisele ühiskonnas.

Programm Euroopa Noored

Euroopa Noored on Euroopa Liidu noorte kodanikuharidusprogramm, mille kaudu toetatakse noorte omaalgatuslikke projekte ja rahvusvahelist koostööd.

- Vabatahtlik teenistus
- Noortealgatus
- Noortevahetus
- Demokraatiaprojekt
- Noorteseminar

Õpetajate täiendkoolituse raames loodud õppematerjalid

Kersti Jürgenson "Tekstikriitiline analüüs Euroopa Liidu kujunemise alaste artiklite põhjal"

Gümnaasiumi eesti keele kursuse „Meedia ja mõjutamine“ (11. klass) tunnitöö (üks paaristund e 90 min)

Eesmärk

- Arendada tekstide tundmise oskust.
- Arendada kriitilise lugemise oskust tekstikriitilise analüüsi kaudu.
- Toetada oskust tajuda autori eesmärke ja motive, leida viiteid ja vihjeid teistele tekstidele.
- Toetada arusaamist EL kujunemisest ja kinnistada teadmisi, kes ja millal EL-ga liitus.
- Toetada tekstiloome oskust.
- Toetada usaldusväärse ja küsitava info äratundmist.
- Arendada oskust väljendada oma seisukohta loetu ja kuuldu kohta ning valida selleks sobivaid keelevahendeid.
- Arendada veebiallikate kasutamise oskust (sh keerulisemat infootsingut Internetis).

- [Ülesande kirjeldus](#)
- [Võimalikud lahendused](#)

Kadri Malin "Euroopa Liitu käsitlev õppematerjal"

Ülesande eesmärgiks on inglisekeelse meedia teksti analüüs ja võrdlus Euroopa Liidu ametliku infoga.

Natalja Lakatoš "Euroopa Liiduga seotud tekstide analüüs portaalist SMI.ru"

Ülesande eesmärgiks on venekeelse meedia tekstide analüüs.

- [Ülesandepüstitus esitlusena](#)
- [Esimene analüüsitav tekst](#)
- [Teine analüüsitav tekst](#)
- [Kolmas analüüsitav tekst](#)